

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/46/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116216274
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patricia Skotnická
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2024:1116216274.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patricie Skotnickej a členov JUDr. Romana Bolebrucha a JUDr. Miroslavy Saxovej v spore žalobcu: R. C. SK, R..K..S., A.: XX XXX XXX, Y. XXX/A, L., zastúpeného X. & J. R.. K.. S., A.: XX XXX XXX, J. X, L., proti žalovanému: H. Y. R. K., J. X, L., o vydanie vecí, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 06.10.2022, č.k. 9C/96/2016-140, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zamietajúceho výroku m e n í tak, že žalovaný je povinný vydať žalobcovi osobné motorové vozidlo zn. Š. S. G. A., č. karosérie V., rok výroby XXXX, biela farba, spolu s osvedčením o evidencii - časť II, č. J. XXX XXX, a 2 ks kľúčov od osobného motorového vozidla zn. Š. S. G. A., č. karosérie V., rok výroby XXXX, biela farba, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 06.10.2022, č.k. 9C/96/2016-140, zamietol v celom rozsahu žalobu (výrok I.) a žalovanému nepriznal náhradu trov konania (výrok II.)

2. V odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou zo dňa 29.07.2016 domáhal voči žalovanému vydania osobného motorového vozidla zn. Š. S. G. A., č. karosérie: V., rok výroby XXXX, farba biela (ďalej len „motorové vozidlo“ alebo „vozidlo“), osvedčenia o evidencii - časť II., č. J. XXX XXX a 2 ks kľúčov od tohto vozidla dôvodiac tým, že dňa 21.05.2015 uzatvoril s H. M. zmluvu o úvere, č. N. (ďalej len „úverová zmluva“ alebo „zmluva o úvere“), predmetom ktorej bolo financovanie kúpy motorového vozidla. Za účelom zabezpečenia záväzku zo zmluvy o úvere uzatvoril žalobca ešte v ten istý deň s menovanou záložnú zmluvu, č. N., v ktorej sa zmluvné strany dohodli na zriadení záložného práva k motorovému vozidlu (ďalej len „záložná zmluva“). Záložné právo bolo registrované v Notárskom centrálnom registri záložných práv dňa 25.05.2015. Vzhľadom na to, že H. M. si ako dlžník neplnila povinnosti z úverovej zmluvy, žalobca si podaním zo dňa 21.01.2016 uplatnil právo na okamžité splatenie úveru a pristúpil k výkonu záložného práva splniac si všetky povinnosti vyplývajúce z ustanovenia § 151 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), keďže oznámil začatie výkonu záložného práva záložcovi a súčasnému vlastníkovi motorového vozidla - H. F. podaním zo dňa 16.06.2016; o existencii jeho vlastníckeho práva sa dozvedel z uznesenia zo dňa 18.02.2016, ČVS:ORP-1504/3-VYS-NR-2015, o uložení vecí do úschovy (ďalej len „uznesenie OR PZ zo dňa 18.02.2016“), nakoľko k prevodu vlastníckeho práva k vozidlu došlo bez jeho oznámenia žalobcovi. Žalobca oznámil začatie výkonu záložného práva i dlžníkovi, resp. záložnému dlžníkovi, podaním zo dňa 16.12.2015 a 16.06.2016, s tým, že dňa 22.12.2015 registroval začatie výkonu záložného práva v Notárskom centrálnom registri

záložných práv. Na uvedenom základe mal žalobca za to, že splnil všetky predpoklady na výkon záložného práva, t.j. na predaj zálohu v zmysle ustanovenia § 151m ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj na jeho vydanie v zmysle ustanovenia § 151m ods. 4 Občianskeho zákonníka. Zistiac, že motorové vozidlo bolo spolu s dokladmi uložené do úschovy Okresného riaditeľstva Policajného zboru (ďalej len „OR PZ“) B. H., žalobca výzvou na vydanie veci zo dňa 06.07.2016, doručenou OR PZ Nitra, žiadal o vydanie vozidla a všetkých k nemu vzťahujúcich sa dokladov, riadne preukazujúc splnenie všetkých predpokladov, na základe ktorých mal právo na vydanie veci. Žalovaný mu listom zo dňa 11.07.2016, ČVS: ORP-1504/3-VYS-NR-2015, prostredníctvom OR PZ v Nitre, odbor kriminálnej polície, oznámil, že jeho výzve nevyhovuje.

3. Žalovaný neuznával žalobcov nárok, namietajúc, že na motorové vozidlo si robí nárok niekoľko subjektov, a to žalobca ako záložný veriteľ, ktorý pristúpil k výkonu záložného práva, ako aj p. H. F., ktorý kúpil motorové vozidlo od pani H. M. - záložcu; podľa neho preto existovali pochybnosti o práve na motorové vozidlo, z dôvodu ktorého rozhodlo OR PZ v Nitre uznesením zo dňa 18.02.2016 o uložení motorového vozidla do úschovy v súlade s § 97 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „Trestný poriadok“). Zdôraznil, že ak vzniknú dôvodné pochybnosti o práve na vec, nemôže ich v trestnom konaní odstraňovať orgán činný v trestnom konaní, ale o spornom práve rozhoduje výlučne súd v civilnom konaní, pričom úlohou orgánov činných v trestnom konaní je zabrániť nakladaniu s vecou až do objasnenia práva k nej. V takom prípade sa vec ponechá aj naďalej v úschove a osoby, ktoré si na ňu robia nárok sa upozornenia, aby si ho uplatnili v civilnom procese. Postup OR PZ v Nitre nepovažoval za neoprávnený zásah do vlastníckeho práva žalobcu, príp. ako zadržiavanie veci v rozpore s platným právom, a preto bol toho názoru, že konal v súlade so zákonom, a to tak pri prevzatí motorového vozidla, ako aj pri jeho následnom nevydaní žalobcovi; vznikli totiž pochybnosti o tom, či zaistená vec patrí žalobcovi. Iba ak by súd v civilnom procese právoplatne určil za výlučného vlastníka motorového vozidla žalobcu a OR PZ v Nitre by napriek tomu odmietlo motorové vozidlo vydať, prichádzala by do úvahy ochrana vlastníckeho práva v zmysle § 126 Občianskeho zákonníka. Na uvedenom základe žalovaný namietal nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie v spore.

4. Súd prvej inštancie rozhodol o veci prvý krát rozsudkom zo dňa 30.04.2019, č.k. 9C/96/2016-59, tak, že žalobu zamietol a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania. Pri svojom rozhodovaní riešil otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, pričom dospel k záveru, že žaloba mala smerovať proti tomu, kto si rovnako ako žalobca uplatnil voči žalovanému právo na vydanie predmetného motorového vozidla tvrdiac, že má k motorovému vozidlu vlastnícke právo. Motorové vozidlo bolo zaistené v súvislosti s podozrením na spáchanie zločinu podvodu voči H. M.Z. ako záložnej dlužníčke, keď bez jej vedomia a súhlasu bolo zaevidované na inú osobu, a to na H. F.; trestné stíhanie pritom nebolo skončené. Vlastníctvo k motorovému vozidlu si okrem žalobcu nárokoval aj H. F., avšak táto osoba nebola sporovou stranou, a teda si nemohla uplatňovať, resp. brániť svoje práva. Za tohto stavu postupoval podľa mienky konajúceho súdu žalovaný v súlade so zákonom č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore (ďalej len „zákon č. 171/1993 Z.z.“), keď zaistil motorové vozidlo, nakoľko existovali dôvodné pochybnosti, komu zaistené vozidlo patrí; orgány činné v trestnom konaní pritom nie sú oprávnené v trestnom konaní odstraňovať tieto pochybnosti. Žalovaný následne správne odkázal žalobcu, aby si nárok k vozidlu uplatnil v civilnom konaní, pričom jeho postup nemožno označiť za neoprávnený zásah do práva žalobcu, resp. ako zadržiavanie veci v rozpore s platným právom. Súd prvej inštancie poznamenal, že základným predpokladom žaloby na vydanie veci je, že iná osoba neoprávnené, t.j. bez právneho dôvodu zadržiava vec patriacu vlastníkovi a súčasne ju odmieta vydať. Na uvedenom základe uzavrel, že na žalovaného sa povinnosť v ustanovení § 151m ods. 4 Občianskeho zákonníka nevzťahuje, nakoľko nie je osobou, ktorá má záloh u seba v rozpore s platným právom, ale je orgánom štátu, ktorý uložil predmet zálohu do úschovy na základe ustanovenia § 21 ods. 9 zákona č. 171/1993 Z.z.

5. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 31.05.2021, sp. zn. 3Co/48/2020, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd sa stotožnil s námietkou žalobcu, že konajúci súd v odôvodnení svojho rozhodnutia určitým spôsobom „stieral“ rozdiely medzi vlastníckym a záložným právom k motorovému vozidlu. Uvedené vyplývalo najmä z odôvodnenia jeho záveru o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného, keď konajúci súd na jednej strane konštatoval, že žalobca si síce ako záložný veriteľ uplatnil nárok na vydanie vozidla v zmysle ustanovenia § 151m ods. 4 Občianskeho zákonníka, avšak na strane druhej dôvodil, že žaloba mala smerovať proti H. F., ktorý si rovnako ako žalobca uplatnil k vozidlu vlastnícke, a teda nie záložné právo. Predmetná skutočnosť spôsobila zmätočnosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia.

Zo skutkových tvrdení uvedených v žalobe a napokon i z písomných vyjadrení a ústnych prednesov žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu, bolo prítom nepochybné, že žalobca vyvodzoval oprávnenosť svojho nároku od svojho postavenia záložného veriteľa, nepopierajúc vlastnícke právo H. F. (prípadne inej osoby) k motorovému vozidlu.

6. Pokiaľ súd prvej inštancie nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného založil na tom, že ako orgán štátu úschovu motorového vozidla realizoval v súlade s ustanovením § 21 ods. 9 zákona č. 171/1993 Z.z., a teda motorové vozidlo nezadržiava neoprávnene, jeho úvaha, vychádzajúca z premisy legálnosti držby vozidla žalovaným, nemôže mať za následok absenciu jeho pasívnej vecnej legitímácie v spore, keďže vychádza zo skúmania splnenia predpokladov pre vydanie veci v zmysle ustanovenia § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka; aplikácia predmetného ustanovenia by však prichádzala do úvahy až za predpokladu danosti pasívnej vecnej legitímácie žalovaného.

7. Odhliadnuc od uvedenej nesprávnosti, odvolací súd ďalej uviedol, že žalovaný postupoval správne, keď uznesením o uložení do úschovy uložil zaistené motorové vozidlo do skladu zaistených vecí; z odôvodnenia jeho rozhodnutia totiž vyplýva, že v tom čase si k motorovému vozidlu uplatňoval právo tak H. F. (ako jeho vlastníka), ako aj žalobca (ako záložný veriteľ), a preto OR PZ v Nitre mohlo mať dôvodné pochybnosti o práve k vozidlu. Pochybnosti o práve k veci nastávajú totiž spravidla vtedy, keď si právo k zaistej veci uplatňuje ďalšia osoba, prípadne viac osôb. V takom prípade nie je policajný orgán oprávnený odstraňovať vzniknuté pochybnosti, ale vec uloží do úschovy. Avšak len samotná legálnosť postupu policajného orgánu pri úschove vozidla nemôže mať bez ďalšieho za následok oprávnenosť jeho ďalšej držby. Z obsahu súdneho spisu odvolaciemu súdu nebolo známe, že by si nárok na motorové vozidlo okrem žalobcu uplatňovali súdnou cestou aj iné právnické alebo fyzické osoby, resp. že by si také právo uplatnil aj H. F. (ako vlastníka vozidla); taká skutočnosť napokon nevyplývala ani z vyjadrení žalovaného, ktorý by mal v zmysle § 21 ods. 9 zákona č. 171/1993 Z.z. disponovať informáciou o tom, či si vlastnícke alebo iné právo k vozidlu uplatnila v stanovenej lehote v súdnom konaní okrem žalobcu i iná osoba, resp. si ho uplatnil H. F.. I keď uznesenie o uložení do úschovy vydal policajný orgán za situácie, kedy si viacero osôb nárokovalo právo k motorovému vozidlu, pokiaľ by si následne reálne uplatnil právo na vec len žalobca (žalobou o vydanie veci), ktorá okolnosť prináležala zistiť konajúcemu súdu, asi ťažko možno zotrvávať na stanovisku, že o práve na vec pretrvávajú pochybnosti. V takom prípade, za predpokladu, že by žalobca preukázal svoje postavenie záložného veriteľa, vrátane oprávnenia mať záloh u seba za účelom výkonu záložného práva, požíval by ochranu držby v zmysle § 126 ods. 2 Občianskeho zákonníka a žalovaný by motorové vozidlo zadržoval neoprávnene.

8. Odvolací súd uzavrel, že právny názor konajúceho súdu o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v spore nemožno v danom štádiu považovať za správny; žalobca, v postavení záložného veriteľa, má právo domáhať sa v zmysle § 151m ods. 4 Občianskeho zákonníka vydania vozidla. Zároveň, vychádzajúc len z legálnosti postupu policajného orgánu pri vydaní uznesenia o uložení veci do úschovy, konajúci súd predčasne posúdil oprávnenosť držby motorového vozidla zo strany žalovaného, majúci nesprávne za to, že i táto skutočnosť podporuje záver o absencii jeho vecnej legitímácie v spore; nezisťoval totiž, či si súdnou cestou (ne)uplatňujú k vozidlu nárok aj iné právnické alebo fyzické osoby. Odvolací súd na uvedenom základe uložil konajúcemu súdu opätovne preskúmať dôvodnosť nároku žalobcu na vydanie motorového vozidla, nachádzajúceho sa v úschove OR PZ Zlaté Moravce, čo predpokladalo i zistenie, či žalobca preukázal svoje postavenie záložného veriteľa, splnil predpoklady pre výkon záložného práva, a teda disponuje oprávnením mať záloh (vec) u seba za účelom výkonu záložného práva, ako i zistenie, či žalovaný (ne)zadržiava motorové vozidlo neoprávnene, nakoľko si k nemu súdnou cestou (ne)uplatňujú nárok i iné osoby ako žalobca.

9. Po vrátení veci konajúcemu súdu žalobca podaním zo dňa 11.05.2022 rozšíril žalobný návrh a okrem uloženia povinnosti žalovanému vydať mu do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku motorové vozidlo, osvedčenie o evidencii a 2 kusov kľúčov od vozidla žiadal i určiť, že nemá povinnosť nahradiť žalovanému náklady, ktoré mu vznikli so zaistením a úschovou osobného motorového vozidla. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 12.07.2022, č.k. 9C/96/2016-121, pripustil zmenu žaloby podľa návrhu žalobcu.

10. Súd prvej inštancie doplnil dokazovanie, keď sa oboznámil s obsahom spisu OR PZ v Nitre, ČVS:ORP-1504/3- VYS-NR-2015, pričom z neho zistil, že Okresná prokuratúra Nitra podala dňa 14.04.2022 Okresnému súdu Nitra návrh na schválenie dohody o vine a treste obvineného Y. L. pre

zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3, písm. a), c), Trestného zákona s poukazom na § 138, písm. j) Trestného zákona, ktorý spáchal tým, že okrem iných skutkov, uviedol do omylu poškodenú H. M., a to tým spôsobom, že ju pod falošnou zámkou požiadala o kúpu vozidla na jej meno, za čo jej sľúbil vyplatiť sumu 400 eur s tým, že leasing na vozidlo sa na ňu napíše len dočasne, maximálne na tri mesiace, a potom ho prepíše buď na seba alebo inú osobu, a že bude za ňu uhrádzať splátky za vozidlo, na základe čoho poškodená dňa 21.05.2015 v Bratislave podpísala kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bola kúpa motorového vozidla za kúpnu cenu 12.100 eur, kde záloha v sume 4.840 eur mala byť uhradená pri podpise zmluvy a zvyšná časť v sume 7.260 eur mala byť uhradená prostredníctvom úveru, na základe čoho poškodená dňa 21.05.2015 v Bratislave uzatvorila so spoločnosťou R. C. SK R..K..S.. zmluvu o úvere spolu so záložnou zmluvou, na základe ktorej bolo zapísané záložné právo v Notárskom centrálnom registri záložných práv a dňa 27.05.2015 bolo zaevidované vlastníctvo poškodenej na Okresnom dopravnom inšpektoráte v Nitre, avšak bez jej vedomia a súhlasu obvinený Y. L. vozidlo predal, pričom dňa 24.06.2015 došlo k prepisu vlastníctva predmetného vozidla na inú osobu bez vyplatenia provízie v sume 400 eur a bez prepisu leasingu na obvineného, prípadne na inú osobu, pričom obvinený neuhradil splátky za vozidlo tak, ako sľúbil, ani peniaze za predaj vozidla poškodenej osobe neodovzdal, čím svojím konaním poškodenej H.K. M. spôsobil škodu najmenej v sume 7.260 eur. Z vyšetrovacieho spisu konajúci súd tiež zistil, že H. F., si uplatnil právo na motorové vozidlo titulom vlastníckeho práva.

11. Podľa mienky konajúceho súdu zostalo nepochybné, že žalobca sa domáhal vydania motorového vozidla spolu s osvedčením o evidencii - časť II, č. PC 613 216 a 2 kusmi kľúčov od vozidla, pretože ako záložný veriteľ splnil všetky predpoklady na výkon záložného práva predajom zálohu. Žalobca ako veriteľ uzavrel s H. M. ako dlžníkom dňa 21.05.2015 zmluvu o úvere, ktorej predmetom bolo poskytnutie úveru na obstaranie motorového vozidla v sume 7.260 eur, ktorý sa zaviazala zaplatiť v 72. splátkach po 167,82 eura mesačne. Zároveň ako záložný veriteľ uzavrel s H. M. ako záložným dlžníkom dňa 21.05.2015 záložnú zmluvu, na základe ktorej sa dohodli na zriadení záložného práva k zálohu - predmetnému motorovému vozidlu v prospech záložného veriteľa podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, všetko za účelom zabezpečenia a riadneho uspokojenia všetkých zabezpečených pohľadávok záložného veriteľa; záložné právo bolo zaregistrované v Notárskom centrálnom registri záložných práv. Keďže H. M. si svoje povinnosti zo zmluvy o úvere neplnila, žalobca ju listom zo dňa 16.12.2015 vyzval na pristavenie vozidla a zároveň jej oznámil začatie výkonu záložného práva a predpokladaný termín predčasného ukončenia zmluvy; následne jej oznámil listom zo dňa 21.01.2016, že si uplatňuje právo okamžitého splatenia celého čerpaného úveru. Žalobca oznámil začatie výkonu záložného práva H. F. listom zo dňa 16.06.2016, ktorý ho prevzal dňa 20.06.2016, ako i H. M.. Motorové vozidlo bolo spolu s osvedčením o jeho evidencii a 2 kusmi kľúčov uznesením OR PZ zo dňa 18.02.2016 podľa § 97 ods. 1 Trestného poriadku uložené do úschovy OR PZ Zlaté Moravce (sklad zaistených vecí) z dôvodu, že o práve na motorové vozidlo existovali pochybnosti, nakoľko si na neho uplatňovali právo ako žalobca, tak aj H. F..

12. Súd prvej inštancie zhodnotil, že žalovaný postupoval v súlade so zákonom, keď zaistil motorové vozidlo, o ktorom existovali dôvodné pochybnosti, komu patrí, nakoľko okrem žalobcu si nárok na predmetné vozidlo uplatnil aj Martin Kvas, ktorý v rámci trestného konania ako svedok uviedol, že toto motorové vozidlo nadobudol na základe kúpno-predajnej zmluvy zo dňa 15.06.2015, uhradil dohodnutú kúpnu cenu v sume 7.600 eur a dňa 04.11.2015, na výzvu orgánov činných v trestnom konaní, odovzdal vozidlo, kľúče a technický preukaz polícii. Postup OR PZ v Nitre preto nemožno označiť ako neoprávnený zásah do práva žalobcu, resp. ako zadržovanie veci v rozpore s platným právom, nakoľko uložil predmet zálohu do úschovy na základe zákona (podľa § 21 ods. 9 zákona č. 171/1993 Z.z.), keďže vznikli pochybnosti o práve k veci. Pochybnosti o práve k veci nastávajú spravidla vtedy, keď právo k zaistej veci uplatňuje ďalšia osoba, prípadne viac osôb. Keďže policajný orgán pochybnosti o práve neodstraňuje samostatným dokazovaním zameraným len na túto otázku, z dôvodu, že taká právomoc mu nepatrí, ak tieto pochybnosti nastanú, je treba vec uložiť do úschovy, a tým zabrániť, aby sa s vecou až do objasnenia práva k nej disponovalo. Žalobca netvrdil a ani nepreukázal, že vecné právo k predmetnému motorovému vozidlu už bolo definitívne vyriešené, teda, že právo k uvedenému motorovému vozidlu má už iba on; neboli tým odstránené pochybnosti o tom, či len jemu zaistená vec patrí.

13. Vychádzajúc z uvedeného sa konajúci súd nestotožnil s tvrdením žalobcu, že výkon jeho záložného práva má vždy prednosť pred zistením, komu vlastne vlastnícke právo k motorovému vozidlu patrí.

Nespochybnujúc jeho postavenie záložného veriteľa pri výkone záložného práva, bol toho názoru, že jemu prislúchajúce právo nemôže mať absolútnu povahu. Konajúci súd súčasne zopakoval, že žalovaný postupoval v súlade so zákonom, keď motorové vozidlo zaistil a uložil ho do úschovy, pretože doposiaľ neznámy páchatel' uviedol do omylu poškodenú H. M. tým spôsobom, že ju požiadal o kúpu vozidla na jej meno, ona následne uzavrela kúpnu zmluvu so spoločnosťou G. SK L., predmetom ktorej bola kúpa predmetného vozidla a časť kúpnej ceny mala byť uhradená zo zmluvy o úvere uzavretej so žalobcom, pričom s ním uzavrela aj záložnú zmluvu, ktorej predmetom bolo motorové vozidlo; na právo k motorovému vozidlu si nárokoval okrem žalobcu aj H. F. tvrdiac, že je vlastníkom vozidla. Motorové vozidlo nebolo možné vydať, a to ani z dôvodu ako tvrdil žalobca, že ako záložný veriteľ má prednostné právo pred užívateľským právom vlastníka motorového vozidla, pretože je tu ďalšia osoba, ktorá si uplatňuje nárok na predmetné vozidlo. V situácii, keď existovali dôvodné pochybnosti o práve na motorové vozidlo, ktorého vydania sa záložný veriteľ podanou žalobou domáha, súd prvej inštancie za aplikácie § 151m ods. 4, § 151h ods. 3 Občianskeho zákonníka, § 21 ods. 1 a ods. 9 zákona č. 171/1993 Z.z. žalobcu žalobcu v celom rozsahu zamietol.

14. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 v spojení 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) a v konaní plne úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, nakoľko si tento náhradu trov neuplatnil.

15. Proti rozsudku súdu prvej inštancie, podľa obsahu do výroku o zamietnutí žaloby o vydanie osobného motorového vozidla spolu s osvedčením a dvomi kusmi kľúčov od vozidla, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. d) a h) C.s.p. Nestotožnil sa s názorom konajúceho súdu o tom, že nie je jedinou osobou, ktorá si uplatňuje nárok na motorové vozidlo a keďže trestné konanie nie je skončené, existujú dôvodné pochybnosti o práve k nemu. Zdôraznil, že svoj nárok na vydanie motorového vozidla odvodzuje z toho, že dlžník z úverovej zmluvy si neplnil svoje povinnosti, a preto pristúpil k jej predčasnému ukončeniu (zrejme mal na mysli k zosplatneniu - pozn. odvolacieho súdu) a k výkonu záložného práva, čo oznámil tak záložcovi, ako aj dlžníkovi, registrujúc výkon záložného práva v Notárskom centrálnom registri záložných práv, a preto je podľa § 151m ods. 4 Občianskeho zákonníka je záložca povinný strpieť výkon záložného práva, najmä vydať záloh záložnému veriteľovi, resp. túto povinnosť vydať má i osoba, ktorá má záloh u seba. Žalovaný, hoci svoj postup odôvodňoval v zmysle § 21 ods. 9 zákona č. 171/1993 Z.z., ani raz nepreukázal, že si niekto iný, t.j. osoba iná ako žalobca, uplatnil vlastnícke alebo iné právo k veci, keď opakovane tvrdil, že viaceré osoby si uplatnili vlastnícke právo k veci. Tento postup nemôže požívať ochranu, nakoľko žalovaný len naťahuje čas a čaká na rozhodnutie súdu namiesto toho, aby mu vydal motorové vozidlo ako jedinej osobe, ktorá postupovala v zmysle § 21 ods. 9 zákona č. 171/1993 Z.z., pričom jej svedčí i právo v zmysle § 126 ods. 2 Občianskeho zákonníka; v tomto smere žalobca poukázal i na odôvodnenie zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu zo dňa 31.05.2021, sp. zn. 3Co/48/2020. Pokiaľ žalovaný nepreukázal, že mu žiadna iná osoba okrem žalobcu neoznámila uplatnenie práva k vozidlu na súde, pričom ani samotný súd nezistil, že by si niekto iný uplatnil svoje právo k nemu súdnou cestou, zistiť, že žalobca splnil podmienky na výkon záložného práva, nebola iná možnosť ako žalobe vyhovieť. Naproti tomu, vychádzajúc z vyšetrovacieho spisu, konajúci súd prijal nesprávny záver, že žalobca nie je jedinou osobou uplatňujúcou si právo k vozidlu, keď takou je i H. F.; pritom právo k veci je dotknutá osoba povinná uplatniť na súde.

16. Zároveň žalobca podotkol, že konajúci súd postupoval v rozpore s § 181 ods. 2 C.s.p., keď ani na jednom pojednávaní neuviedol svoje predbežné právne posúdenie, ku ktorému by sa jeho právny zástupca mohol vyjadriť v snahe vyvrátiť jeho závery; uvedené by pritom mohlo dopomôcť i k zmene nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie.

17. Žalobca uzavrel, že splnil a preukázal podmienky na výkon záložného práva, pričom k motorovému vozidlu si iná osoba okrem neho neuplatnila žiadne právo. Na uvedenom základe navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok a zaviazal žalovaného na vydanie motorového vozidla.

18. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

19. Odvolací súd preskúmal na podklade odvolania žalobcu napadnutú časť zamietajúceho výroku rozsudku súdu prvej inštancie, prejednal odvolanie žalobcu podľa § 385 ods. 1 C.s.p. na pojednávaní konanom dňa 20.06.2024, na ktorom zopakoval dokazovanie listinnými dôkazmi, a to záložnou zmluvou

č. N.V. zo dňa 21.05.2015, zmluvou o úvere č. N. zo dňa 21.05.2015, potvrdením o registrácii záložného práva v Notárskom centrálnom registri záložných práv, oznámením o uplatnení práva na okamžité splatenie úveru zo dňa 21.01.2016 s doručenkou, výzvou k pristaveniu vozidla, oznámenie o začatí výkonu zabezpečovacieho alebo záložného práva a o predpokladanom termíne predčasného ukončenia zmluvy zo dňa 16.12.2015 s doručenkou, oznámením o začatí výkonu záložného práva zo dňa 16.06.2016 s doručenkami, uznesením OR PZ Nitra zo dňa 18.02.2016, ČVS: ORP-1504/3-VYS-NR-2015, potvrdením o registrácii začatia výkonu záložného práva zo dňa 22.12.2015, výzvou na vydanie veci zo dňa 06.07.2016, odpoveďou MV SR na výzvu na vydanie veci zo dňa 11.07.2016, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je v napadnutej časti dôvodné; preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zamietajúceho výroku zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť vydať žalobcovi osobné motorové vozidlo zn. Škoda S. G. A., č. karosérie V., rok výroby XXXX, biela farba, spolu s osvedčením o evidencii - časť II., č. J. XXXXXX, a 2 ks kľúčov od osobného motorového vozidla zn. Š. S. G. A., Č. F. V., rok výroby XXXX, biela farba, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

20. Podľa § 97 ods. 1 Trestného poriadku (v čase uloženia motorového vozidla do úschovy), ak vec, ktorá bola podľa § 89 vydaná, podľa § 91 odňatá alebo podľa § 92 prevzatá, na ďalšie konanie nie je potrebná a ak neprichádza do úvahy jej prepadnutie alebo zhabanie, vec sa vráti tomu, kto ju vydal, komu bola odňatá alebo u koho bola zaistená podľa osobitného zákona. Ak si na ňu uplatňuje právo iná osoba, vydá sa vlastníkovi veci alebo jej oprávnenému držiteľovi, ktorého právo na vec je nepochybné. Pri pochybnostiach sa vec ponechá v úschove podľa § 94 a osoba, ktorá si na vec robí nárok, sa upozorní, aby ho uplatnila v občianskom súdnom konaní. Ak osoba, ktorá je vlastníkom veci alebo jej oprávneným držiteľom, napriek výzve ju neprevezme, alebo osoba, ktorá si na vec robí nárok, si tento neuplatní v občianskom súdnom konaní v primeranej lehote, vec sa predá a suma za ňu utŕžená sa uloží do úschovy súdu. Na možnosť takého postupu sa musí osoba upozorniť. Vec predá orgán podľa odseku 4 alebo na základe jeho opatrenia iný štátny orgán alebo právnická osoba podľa § 94 ods. 2, pričom pri predaji sú povinní postupovať s náležitou starostlivosťou tak, aby vec predali za cenu, za ktorú sa rovnaká alebo porovnateľná vec v čase a v mieste úschovy obvykle predáva; orgán podľa odseku 4 môže rozhodnúť opatrením o predaji veci iným štátnym orgánom alebo právnickou osobou podľa § 94 ods. 2 len na základe ich predchádzajúceho súhlasu.

21. Podľa § 126 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje. Obdobné právo na ochranu má aj ten, kto je oprávnený mať vec u seba.

22. Odvolací súd považuje za potrebné v prvom rade zdôrazniť, že pri viazanosti rozsahom odvolania, keď zohľadniac obsah odvolania a odvolací návrh, žalobca toto smeroval do tej časti výroku napadnutého rozsudku, ktorou súd prvej inštancie zamietol žalobu o vydanie osobného motorového vozidla spolu s príslušenstvom, a teda nie i do výroku, ktorým zamietol žalobu o neexistencii povinnosti nahradiť žalovanému náklady vzniknuté so zaistením a úschovou osobného motorového vozidla, viazaný uplatnenými dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C.s.p.), sa v rámci odvolacieho prieskumu zaoberal iba tými odvolacími dôvodmi a ich obsahovým vymedzením, ktoré žalobca v odvolaní výslovne uviedol a skutkovo vymedzil.

23. V danej veci je nepochybné, že žalobca si žalobou o vydanie veci uplatňoval nárok na vydanie motorového vozidla spolu s príslušenstvom. Ako uviedol odvolací súd v zrušujúcom uznesení zo dňa 31.05.2021, sp. zn. 3Co/48/2020, oprávnenosť nároku neodvodzoval od existencie jeho vlastníckeho práva k motorovému vozidlu, keďže v tomto smere nepopieral, že toto svedčí, resp. môže svedčiť p. H. F., ale svoje hmotnoprávne oprávnenie odvodzoval od postavenia záložného veriteľa, ktorému po splnení zákonných predpokladov patrí právo domáhať sa vydania motorového vozidla; žalobu teda opieral o ochranu vyplývajúcu mu z § 126 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

24. Občiansky zákonník v ustanovení § 126 ods. 2 poskytuje žalobcovi obdobné právo na ochranu ako vlastníkovi, ktoré normatívne je explicitne vyjadrené tým, že obdobné právo na ochranu ako vlastník má aj ten, kto je oprávnený mať vec u seba. Ide o tzv. žalobu z lepšieho práva, ktorou sa poskytuje ochrana subjektu ako držiteľovi veci, ale podľa názoru doktríny i držiteľovi práva, ktorý tak disponuje lepším právom ako má žalovaný subjekt. Za držiteľa práva pritom možno považovať i záložného veriteľa (u ručného zálohu), nájomcu alebo leasingového nájomcu.

25. Žalobca v konaní tvrdil a v nadväznosti na to produkoval listinné dôkazy, ktorými preukazoval existenciu práva držby motorového vozidla. Tvrdil, že ako záložný veriteľ, ktoré postavenie mu vyplývalo zo záložnej zmluvy č. N. zo dňa 21.05.2015 uzavretej s H. M. ako záložným dlžníkom za účelom zabezpečenia a riadneho uspokojenia všetkých zabezpečených pohľadávok vyplývajúcich zo zmluvy o úvere č. N. zo dňa 21.05.2015, ktorou sa zriadilo záložné právo k motorovému vozidlu (záloh) a toto bolo dňa 25.05.2015 registrované v Notárskom centrálnom registri záložných práv, potom ako záložný dlžník neplnil svoje povinnosti vyplývajúce z úverovej zmluvy, uplatnil oznámením zo dňa 21.01.2016 právo okamžitého splatenia celého čerpaného úveru, evidujúc nedoplatok úveru v sume 701,28 eura; uvedenému predchádzalo oznámenie nedoplatku v sume 355,64 eura a s tým spojená výzva k pristaveniu motorového vozidla zo dňa 16.12.2015 adresovaná dlžníkovi. Žalobca oznámil začatie výkonu záložného práva predajom zálohu na dražbe v zmysle ustanovení zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) záložnému dlžníkovi a vlastníkovi motorového vozidla (záložca) listom zo dňa 16.06.2016; túto skutočnosť preukazoval i potvrdením o registrácii začatia výkonu záložného práva podľa potvrdenia, resp. výpisu z Notárskeho centrálneho registra záložných práv. Žalovaný v priebehu konania nijakým spôsobom nespochybnil tak postavenie žalobcu ako záložného veriteľa, ani splnenie podmienok pre výkon záložného práva; jeho procesná obrana spočívala v oprávnenosti jeho postupu pri uložení motorového vozidla do úschovy na základe uznesenia OR PZ zo dňa 18.02.2016, nakoľko existovali pochybnosti o tom, komu motorové vozidlo, ako vec zaistená, patrí, ako i v dôsledku toho, že si na vec uplatňovala právo ďalšia osoba, čo napokon vyplýva i z jeho odpovede na výzvu žalobcu na vydanie veci zo dňa 11.07.2016. S argumentáciou žalovaného, s ktorou v plnej miere vyjadril súhlas i súd prvej inštancie, sa však odvolací súd nestotožnil.

26. V prvom rade odvolací súd udáva, že vychádzajúc z ustanovenia § 97 ods. 1 Trestného poriadku, aplikáciou ktorého bolo motorové vozidlo uložené do úschovy (a na ktorého použitie sa odvolací súd odvolával v zrušujúcom uznesení sp. zn. 3Co/48/2020 - pozn. odvolacieho súdu), nevyplýva z neho, že by jediným prostriedkom na uplatnenie práva oprávnenej osoby pre účely vydania zaistenej veci bola žaloba o určenie vlastníckeho alebo iného práva, keď ochranu tak vlastníckeho práva alebo práva držby možno realizovať viacerými spôsobmi; žalobca si zvolil práve žalobu o vydanie veci v zmysle § 126 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Vykonaným dokazovaním neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by preukazovali spornosť, resp. kolíziu vecných práv (vlastníckeho práva - práva držby) k zaistenej veci medzi žalobcom ako záložným veriteľom a H. F. ako osobou, ktorá vydala zaistenú vec nadobudnutú od záložného dlžníka (H. M.). Súd prvej inštancie, vychádzajúc len z obsahu vyšetrovacieho spisu, nesprávne konštatoval existenciu pochybností o práve k vozidlu s tým, že je tu ďalšia osoba, ktorá si na neho uplatňuje nárok, pričom tou osobou mal byť práve H. F..

27. Žalobca v priebehu konania uviedol skutkové tvrdenia, podľa ktorých bol jedinou osobou reflektujúcou na uznesenie OR PZ zo dňa 18.02.2016, t.j. ako jediný si žalobou v civilnom konaní nárokoval právo k motorovému vozidlu (č.l. 107), doplňujúc, že žalovaný v konaní nepreukázal, že by si iný subjekt uplatnil akékoľvek právo k zaistenej veci (č.l. 113). So zreteľom na tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, predstavujúcu výnimku z pravidla, že každý preukazuje iba svoje vlastné skutkové tvrdenia, podľa ktorej od nikoho nemožno spravodlivo požadovať, aby preukazoval reálnu neexistenciu určitej skutočnosti (negatívnu skutočnosť, t.j. že sa niečo nestalo, neexistuje), bolo na žalovanom, aby v konaní tvrdil a preukázal, že niekto iný, okrem žalobcu, si po vydaní uznesenia OR PZ zo dňa 18.02.2016, nárokuje na súde podanou žalobou vlastnícke alebo iné právo k zaistenému motorovému vozidlu; taká povinnosť nemohla zaťažiť žalobcu. Túto okolnosť však žalovaný nielenže netvrdil, ale následne ani nepreukázal, a teda neuniesol dôkazné bremeno existencie pretrvávajúcich pochybností o práve k zaistenej veci. I keď, ako uviedol odvolací súd už v zrušujúcom uznesení zo dňa 31.05.2021, sp. zn. 3Co/48/2020, prvotný postup žalovaného pri zaistení motorového vozidla a jeho uložení do úschovy v zmysle § 97 ods. 1 Trestného poriadku bol súladný so zákonom, nakoľko právo k zaistenému vozidlu si nárokovalo viacero osôb, za situácie, keď si fakticky právo k nemu uplatnil civilnou žalobou len žalobca, nemožno ďalej zotvať na správnosti právneho názoru konajúceho súdu, že žalovaný motorové vozidlo zadržuje oprávnene. Inak povedané, v situácii, keď odvolací súd nedisponoval pozitívnou vedomosťou, že by si okrem žalobcu k predmetnému motorovému vozidlu uplatňovali súdnou cestou vlastnícke alebo iné právo i iné právnické, či fyzické osoby, ktoré by právo držby žalobcu spochybňovali (napr. i H. F.), pokiaľ žalovaný nijakým spôsobom nenamietal právne postavenie žalobcu ako záložného veriteľa realizujúceho výkon záložného práva, pričom netvrdil a nepreukázal, že zaistená vec je potrebná pre

účely trestného konania, stratil oprávnenie zadržiavať zaistenú vec naďalej u seba, nakoľko právo držby k nej svedčilo žalobcovi.

28. Vychádzajúc z vyššie uvedeného musel odvolací súd prisvedčiť žalobcovej argumentácii o dôvodnosti jeho žaloby, a preto podľa § 388 C.s.p. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zamietajúceho výroku tak, že žalovanému uložil povinnosť vydať žalobcovi osobné motorové vozidlo zn. Š. S. G. A., č. karosérie V., rok výroby XXXX, biela farba, spolu s osvedčením o evidencii - časť II., č. J. XXXXXX, a 2 ks kľúčov od osobného motorového vozidla zn. Š. S. G. A., č. karosérie V., rok výroby XXXX, biela farba, do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

29. Odvolací súd však nemohol priznať úspech tej odvolacej argumentácii žalobcu, ktorou konajúcemu súdu vytýkal, že postupoval v rozpore s ustanovením § 181 ods. 2 C.s.p. Predmetné ustanovenie ukladá súdu určiť pri prejednaní veci skutkové tvrdenia, ktoré sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nie a zároveň mu stanovuje uviesť predbežné právne posúdenie veci. Odvolací pritom z obsahu zápisnice o pojednávaní zo dňa 02.04.2019 (č.l. 53 a nasl.), ako i vypočutím zvukového záznamu, zistil, že zákonná sudkyňa po otvorení pojednávania a prednesoch sporových strán, resp. ich zástupcov realizovala postup podľa § 181 ods. 2 C.s.p. Hodno uviesť, že judikatúrou bol ustálený názor, podľa ktorého má postup podľa § 181 ods. 2 C.s.p. význam z hľadiska efektívnosti súdneho konania, nakoľko sporové strany zistia, akým spôsobom majú zamerať svoju procesnú aktivitu a tak dokázali i predvídať súdne rozhodnutie. Avšak, i keď súd opomenie postupovať podľa § 181 ods. 2 C.s.p., k čomu však v prejednávanej veci nedošlo, nijako tým nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv (k tomu rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Obdo 56/2020). Navyiac, nemohlo ostať bez povšimnutia odvolacieho súdu, že žalobca upozornil na pochybenie konajúceho súdu spočívajúce v porušení povinnosti podľa § 181 ods. 2 C.s.p. až v odvolaní proti v poradí druhému rozsudku súdu prvej inštancie, a teda sa nedovoľával porušeniu svojich procesných práv po vydaní prvého meritórneho rozhodnutia, ani po vrátení veci na ďalšie konanie odvolacím súdom.

30. Odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania (prvoinštančného a odvolacieho) podľa § 396 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 2 C.s.p. a § 262 ods. 1 C.s.p. Vychádzal z toho, že žalobca sa po pripustení zmeny žaloby uznesením konajúceho súdu zo dňa 12.07.2022, č.k. 9C/96/2016-121, domáhal uloženia povinnosti žalovanému vydať mu osobné motorové vozidlo spolu s osvedčením o evidencii a 2 ks kľúčov a zároveň žiadal, aby súd deklaroval, že nemá povinnosť nahradiť žalovanému náklady, ktoré mu vznikli so zaistením a úschovou motorového vozidla. Jeho žaloba tak pozostávala z dvoch samostatných nárokov, pričom v poradí prvému odvolací súd vyhovel, čo predstavuje úspech žalobcu, pričom v poradí druhý nárok súd prvej inštancie zamietol, čo predstavuje úspech žalovaného; nesprávnosť tohto zamietajúceho výroku pritom nebola predmetom odvolacieho prieskumu, a preto v tejto časti nadobudol rozsudok súdu prvej inštancie právoplatnosť. So zreteľom na rovnaký úspech žalobcu, ako aj žalovaného v spore, rozhodol odvolací súd tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (§ 255 ods. 2 C.s.p.). Odvolací súd pritom nevzhliadol dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 257 C.s.p., ktorého použitia sa pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania dovoľával žalovaným, dôvodiac, že policajné orgány postupovali v súlade so zákonom a nedopustili sa žiadneho pochybenia. Poznomenáva, že vo všeobecnosti sa pri rozhodovaní o trovách konania vychádza zo zásady úspechu, podľa ktorej má nárok na náhradu trov konania úspešná, resp. úspešnejšia strana; aplikácia ustanovenia § 257 C.s.p. má byť výnimočná a odôvodnená okolnosťami hodnými osobitného zreteľa, čo napokon vyplýva aj zo znenia tohto ustanovenia. Žalovaný taký charakter okolností, ktoré by sa so zreteľom na ich povahu mohli považovať za odôvodňujúce vybočenie zo zásady úspechu, neuviedol.

31. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).